తూరప్పు

శ్రీపతి

అదే యిల్లే సీకటి సీకటి గున్నాదే ఆ యిల్లు. బుడ్డిదీపం ఉన్నాది సూడూ దాని పక్కయిల్లు, అని గుర్తులు చెప్పి, చేత్తో చూపి 'తెలిసిందా?' అని అడిగి కొండడు తెలిసిందని చెప్పిం తర్వాత తనదారిని వెళ్ళిపోయాడు ఆ పెద్దమనిషి కొండడుతో పాటు బస్సు దిగాడు. వూరుకు దారితెలీదు అని వెతుక్కుంటుంటే ఆ వూరిమనిషే కలవడం-దాంతో ఆచిక్కు విడిపోయింది కొండడుకి ఆ మనిషిమీద గౌరవం కలిగింది.

గొడుగు ఉన్నా తడిసి పోతున్నాడు. గాలికి గొడుగు చేతిలో వూగిపోతున్నది

కొండడు ఆ చెప్పిన యింటి ముందు కొచ్చి ఆగాడు ఇంట్లో మనుషులెవ్వరూ కనిపించలేదు లోపల దీపం మసక వెలుతురు కనిపిస్తున్నది

'సాయిత్తిరీ' అని పిలిచాడు బయట వీధిలోంచి.

'వోరు?' అని బయట అరుగు చీకటి. లోంచి ఎవరో అడగడం వినిపించింది ఎంత పరిశీలనగా చూసినా మనిషి ఆ చీకట్లో కనిపించలేదు.

'నేను సాయిత్తిరి అన్నని' అన్నాడు. వాన చప్పుడుకి వినిపించినట్టులేదు

'వోరు?' అని గట్టిగా మళ్ళీ.

ముసలమ్మ సాయిత్తిరి అత్త అయుంటుందనుకున్నాడు కొండడు.

'సాయిత్తిరి అన్నని.'

'జగ్గన్నవా నాయనా. మాట గురుతు పట్లేకపోయినాను. రా నాయినా రారా. సాయిత్తిరి పొరిగింటి కెల్లింది. వస్తాది కూకో వోన వాకచే వోన తడిసిపోయినావా.'

'గొడుగున్నాది గాని — కొడుగాగుతాదా యీ వానకి' అన్నాడు కొండడు. బురదకి పాడవుతాయని పట్టుకున్న చెప్పులు కిందుంచాడు గొడుగు ముడిచి చూరుకు వేలాడదీసాడు. చేసంచి గోడ దగ్గర పెట్టాడు,

'కూకో నాయినా మీ అమ్మా అయ్యా అంతా కమ్మగున్నారా?'

'ఆఁ ఆఁ కమ్మగున్నారత్తా'

'నీ పిల్లలూ-నీ పెళ్ళమూ.'

'జగ్గన్నని కాదత్తా సిన్నోడిని.'

'సిన్నోడువా జగ్గన్న వనుకున్నాన్నాయిసా మీ అన్నా వొదిన పిల్లలూ— కమ్మగున్నారా నాయినా,'

'అంతా కమ్మగున్నారత్తా'

కొండడు చెల్లెలికోసం నెతుకుతున్నాడు చీకటి. ఎవరూ వీధుల్లో కనిపించటంలేదు. ఇళ్ళల్లో ఎర్రఎర్రగా మసక దీపాల వెలుతురు. యిరుకు యిరుకుగావున్న తాటాకుల యిళ్ళు

'దేశంనించి ఎన్నడొచ్చినావునాయినా.

కొండడు పంచె చెంగు పిండుకున్నాడు చేసంచిలోని తువ్వాలు తీసి వొళ్ళు తుడుచుకున్నాడు జేబులో బీడీకట్ట, అగ్గిపెట్టెతీసి బీడీ వెలిగించాడు నోటినిండా పొగపీల్చి వొదిలాడు.

'నాల్రోజు లయిందత్తా. సోమోరం నాడొచ్చినా' అన్నాడు

వానలో తడుస్తూ సాయిత్తిరి నీళ్ళ కడవతో వచ్చింది. గడపలో చీకటిలో బీడీ తాగుతున్న మనిషి కనిపిస్తే పోల్చుకోలేక పోయింది, 'సాయిత్తిరీ' అని కొండడు పిలిస్తే 'పిన్నన్నా' అని నిలబడిపోయింది 'మా పిన్నన్నొచ్చి నాడత్తా' అని చెప్పి లోపలికెళ్ళి ముంతతో నీళ్ళుపట్టుకొచ్చింది. 'కాళ్ళు కడుక్కోరా' అని ముంత అందించి 'మా పిన్నన్నత్తా దేశం నించొచ్చినాడు' అని అత్తకి మరొకసారి చెప్పింది

సాయిత్తిరి వొళ్ళంతా తడిసిపోయింది ఆ యింట్లో ఓమూల పొయ్యివుంది ఆ పొయ్యికి దగ్గరలోనే పెరటి ద్వారం. ఆ వెనక చిమ్మచీకటి సాయిత్తిరి ఆ ద్వారం దగ్గర సుంచుని చీర పిండుకుని వచ్చి గోడకి ఆరగట్టిన చీరతీసి మార్చుకుంది.

కొండడు కాళ్ళు కడుక్కుని లోపలి కొచ్చాడు తూరుపు గోడకాడ పాప కని పిస్తే వెళ్ళి పాపదగ్గర కూచున్నాడు.

'నీ కూతురు తొంగొని ఎంతసేప యింది. లేస్తాదా' అని 'ఒక గుడ్డేనా కప్పి నావు కాదు సల్లేదా!' అన తన తువ్వాలు కప్పబోయాడు. తడిసిందని ఆ పక్కనే పడున్న గుడ్డకప్పాడు పాపమీద కొండడు.

సాయిత్తిరి అమ్మా అయ్యా సంగతు లడిగిన తర్వాత 'పెద్దన్న ఎలాగున్నారా ఆ మద్దిన పోలీసోళ్ళు కొట్టినారట' అంది.

'బాగున్నాది అప్పుడప్పుడు ముక్కు నించి నెత్తురు పడుతున్నాది గుండిమీద కోడిగుడ్డు పట్టేసినారు యీపంతానొప్పట. యింకా తగ్గలేదు '

సాయిత్తిరి పొయ్యి వెలిగించింది. మంట అంటుకోలేదు ఇంటినిండా పొగ. కళ్ళు మండుతున్నాయి. కొండడు పొగ భరించలేక బయటికొచ్చాడు. బీడీ అయి పోయింది పారేశాడు

అడుగులు వప్పుడు, బీడీ పొగవాసన ముసలమ్మకి తెలిసింది.

'నాయినా నీకాడ సుట్టఉంటియ్యి' ఆ చలికి చుట్ట అట్టే పొగ పెట్టుకోవాలనిపించింది ముసలమ్మకి.

'సుట్ట లేదత్తా. పూర్ల దొరుకుతాయా కొనితెస్తా' అన్నాడు

పొయ్యి వెలిగింది. లోపల పొగ తగ్గింది

'చెల్లీ పొయ్యి ఎత్తిరించినావు కదా. నాకు ముందు చానీళ్లు కావాల ఒకపక్క పెట్టు' అన్నాడు

సాయిత్తిరి వెతుక్కుంటున్నది టీ పొడుం లేదు పాలులేవు బెల్లమయితే కొంచెం ఉంది మేష్టరు గారింటికి వెళ్తే దొరుకుతాయి, కాని వాన ఈ చీరకూడా తడిసిపోతే యింక మార్చుకోవటానికి ఏం లేదు పగలంతా కూలికెళ్ళి పొలంలో తడిసింది ఇంటికొచ్చి వంట చేయబోతే నీళ్ళు లేవు. పక్కింటికి వెళ్ళి నీళ్ళు తెచ్చి లోపల మళ్లీ తడిసింది

'చాపత్తీ ఉన్నాదా' అడిగాడు కొండడు

సాయిత్తిరికి అర్థంకాలేదు కొండడు అస్సాం వెళ్ళిపోయాడు రెండేళ్ళకిందట. అక్కడికెళ్ళిన తర్వాత వాడిమాట మారి పోయింది సాయిత్తిరి మారు పలక్క పోయేసరికి తెలిపి కొండడు 'టీ పొడుం ఉన్నాదా' అన్నాడు

సాయిత్తిరి పొయ్యి రాజుకోవటానికి చేటతో గాలివీస్తున్నది కొండడు తన చేసంచి పట్టుకుని వచ్చి పొయ్యిదగ్గర కూచున్నాడు. 'లెగు నేను సూస్తాను' అని చేట చెల్లిలి చేతిలోంచి తీసుకున్నాడు.

మంట రాజుకుంది.

'ఈ సెక్కమీద కూకో' అని చిన్న బల్లచెక్క అందించింది సాయిత్తిరి.

'నీవూ కూకో' అని చెల్లెల్ని కూచో బెట్టాడు కొండడు.

సంచిలోంచి బిస్కెట్ పాకెట్లూ, మిఠాయి పొట్లమూ, తేయాకుమూటఒక్కొక్కటే తీసి బయట పెడ్తున్నాడు. సాయిత్తిరి టీకోసం నీళ్ళు పొయ్యిమీద ఓ పక్క పెట్టింది. అన్నంకోస ఎసరు ఇంకోపక్క పెట్టింది. కూచునే అన్నీ చేస్తున్నది

కొండడు తేయాకు మూట విప్పాడు. పెద్ద పెద్ద ఆకులు నల్లగా 'ఇది సానా మంచాకు దొరలు తాగుతారు' అని తను అస్సాంనించి చెల్లెలుకోసం తెచ్చిన తేయాకుని చూపాడు. అంత మంచాకు సాయిత్తిరి చూడలేదు అంత ఎక్కువ

సాయిత్తిరి ఆకు వాసన చూసింది. 'కమ్మగున్నాది' అంది

'చీనీ ఉన్నాదా.'

'పంతులమ్మ కాడికెల్లి తెస్తాను'

'పోనీ బెల్లమున్నదా'

బెల్లమున్నాదని తెలిపి ఇంకేం వొద్దన్నాడు. మరొక బీడీ తీసి కట్టెపుల్లతో వెలిగించుకున్నాడు.

"బావ ఎప్పుడన్నా వొస్తన్నాడా?' చెల్లెలు ముఖంలోకి చూసి అడిగాడు.

సాయిత్తిరి మొగుడు వీరేశు నక్సలైట్లలో కలసిపోయాడు. సంవత్సరం పైబడింది వెళ్ళిపోయి. మరి ప్రజలేమో వచ్చిపోతున్నాడు మేం చూసామంటే

మేం చూసాం అనుకుంటున్నారు అడిగితే నిజమెంతో అబద్ధమెంతో సాయిత్రిరి చెబుతుందని అడిగాడు.

'రాలేదు'

'కూతురు పుట్టిన తరాత కూడా'

'ఊఁహూ!'

'మరి దొరికిన నక్సలైటునల్లా పోలీసోళ్ళు కాల్చేస్తన్నారట కదా,"

'ఆఁ.'

'బావ బతికే ఉన్నాడా సాయిత్రిరీ.'

'బతికున్నాడు.' అని చెప్పింది

బీడీ పొగ వాసనకి మొగుడు గుర్తొచ్చాడు సాయిత్రిరికి

పొయ్యి మండుతున్నది. ఆ మంటల ఎఱ్ఱ రంగు పడి వాళ్ళిద్దరి ముఖాలు మెరుస్తున్నాయి ఓ పక్క వానగాలి చల్లగా. పొయ్యి దగ్గర మంట వెచ్చదనం మరొక పక్క చూరునించి. జారుతున్న వాన నీళ్ళ చప్పుడు. పెరటనించి వరదనీరు పారుతున్న గలగల. పొయ్యి మీద సల సల నీళ్ళు కాగుతున్నాయి. టీ వాసన బెల్లం తీపి మరుగుతున్న టీ నీళ్ళలో వేసింది. సాయిత్రిరి. ఆ టీ వాసనకి మళ్లీ మొగుడు మతి బడ్డాడు తెల్లారక ముందే డికాషన్

చెయించి తాగి పనిలొకి వెళ్ళిపొయెవాడు

కొండడు డికాషన్ వడబోసాడు, వల్లగా, బెల్లం వాసనతో టీ అత్తకిచ్చి వస్తానని ఒక గ్లాసుతో తీసుకెళ్ళింది సాయిత్తిరి బీడీ పెరట్లో పారేసి మిగిలిన టీ తనకీ చెల్లెలకీ గ్లాసుల్లో సర్దాడు.

చెల్లెలు చాలా పెద్ద మనిషి అయిపోయినట్టనిపించింది కొండడికి సాయిత్తిరికి పెళ్ళికాక పూర్వం అస్సాం వెళ్ళిపోయాడు మళ్ళీ ఇప్పుడే రావడం. ఈ రెండేళ్ళల్లో సాయిత్తిరి తల్లి అయింది ఒక యింటాకి పెద్ద మనిషి అయింది. ముఖంతో మొద్దుతనం ఇప్పుడే లేదు. తేటు తేలింది.

టీ చప్పరిస్తూ చెల్లెల్ని చూస్తున్నాడు. వానకి బొట్టు తడిసిపోయి చెరిగిపోయింది జుత్తు తడిసిపోయింది, నుదుట మీద చిన్నప్పుడు తగిలిన దెబ్బల మచ్చలున్నాయి

అలా చెల్లెల్ని చూస్తుంటే దుఖమొచ్చింది.

వేరే చట్టిలో నీళ్ళుపోసి పొయ్యి ఖాళీ అయిన పక్క పెట్టింది. బియ్యం కడిగి రెండో పక్క కాగిన ఎసరులో పోసింది. చింతపండు తెచ్చి నానబెట్టింది. తర్వాత సత్తు గ్లాసు నోటి దగ్గర పెట్టుకుని 'సిన్నన్నా, లగ్నం ఎప్పుడనుకుంతన్నార్రా' అని టీ ఒక్క గుక్కమింగింది.

'నీ నిప్పుడొచ్చినాను ఏనికని? అయ్య నీకు తీసుకొచ్చెమ్మని తోల్నాడు.

'ఎప్పుడు లగ్నం.'

'బుదారం రాతిరి' కొండడు టి చప్పరిస్తూ మింగుతున్నాడు.

'బుదోరమా' అని ఆశ్చర్యపోయింది సాయిత్తిరి

పెళ్ళికి యింకా నాలుగుదినాలే మధ్యన వెళితే ఇంటి దగ్గర అత్త దానికి కళ్ళు కనిపించవు మొగుడు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత రెండుసార్లు మాత్రమే వెళ్ళింది. తండ్రి జబ్బు పడ్డాడని తెలిసినప్పుడొక సారి వదిన నీళ్ళాడిందని కబురొచ్చినప్పుడు రెండోసారి.

'అయితె సిన్నన్నా మల్లా దేశం ఎలిపోతావా పెళ్ళయిన తరాత ఇక్కడే వుండిపోతావా!' అడిగింది సాయిత్తిరి టీ తాగుతున్నది

'ఇక్కడుండి ఏమిటి తింతాను. అక్కడికే ఎలిపోతాను. ఎప్పుడో ఏడాదికో ఆర్నెల్లకో వచ్చి ఎత్తాను.'

'సాయిని తీసికెల్లి పోతావా నీతోటి?'

'పెళ్ళయిన్తరాత అదిక్కడ పనికి మల్లా ఎల్లిరావాలంటే వొందరూపాయిలవుతాయి కేవుకి'

సాయి సంబంధం కొండడుకి అవుతుందని అనుకోలేదు సాయి తండ్రికి గొర్రెల మంద ఒకటి వుంది నాలుగు గేదెలున్నాయి వాడికి అప్పుల్లేవు. వాడి కొడుకు లెవ్వరూ కంబార్లుకారు. ఒకడు గేదెలు చూసుకుంటాడు. ఒకడు కూలి పనులు అవీ చేసుకొంటాడు. సాయితండ్రి గొర్రెల మంద చూసుకుంటాడు.

సాయిత్రిరి తండ్రికి ఒక చిన్న ఇల్లు రెండు మేకలు తప్ప ఆస్థిలేదు. రెండేళ్ళ కిందటిదాకా జగ్గన్న ఊళ్లోని ఒక రైతు దగ్గర కంబారితనం చేసాడు సాయిత్రిరి తండ్రి ఇప్పటికీ కంచారోడే బుగత కొట్టాడని కొట్టి కొట్టి చంపేస్తాడని భయపడే కొండడు అస్సాం వెళ్ళిపోయాడు అంత తేడా వుంది కూడా ఈ సంబంధం కుదిరిందంటే దానికా్కరణం కొండడికి ఉద్యోగం ఉండడమే కర్రలు కోసే మిషన్‌లో పని చేస్తున్నాడు నెలకి పదోపాతికో ఇంటికి పంపిస్తున్నాడు పైగా సాయికి వచ్చిన రెండు మూడు సంబంధాలు కూడా రెండో పెళ్ళి సంబంధాలు వచ్చాయి వాటి కంటె కొండకు సంబంధం చాలా మేలు ఇవన్నీ చూసి సాయిని ఇవ్వటానికి ఒప్పుకున్నారు

'సాయి శానా పెంకిదిరా చిన్నన్నా అప్పుడు ఒదిన నీళ్ళాడిందని కవురు తెలిస్తే ఏల్నాన యింకా ఈ సమ్మంధం ఊసులేదు. ఏమయింది నాన్నా. పెద్దరైతు పిన్నతమ్ముడు యసాకపట్నంంతో సదువు తన్నాడట అదొకసారి సెరుకుతోటకాడ ఎదురయి సెయ్యి పట్టినాడట—' అని సాయి కబుర్లు చెల్లెలు చెబుతుంటే కొండడుకి చాలా ఇష్టంగా వుంది. ఆ వూర్లో పెద్దరైతులు రాబందుల్లాంటి వాళ్ళు ఆ సంగతి కొండడుకి బాగా తెలుసు. వాళ్ళ చేతుల్నించి ఆడవాళ్ళు తప్పించుకోవడం అంటే అది పెద్ద సాహసమే. పద్మనాభంకి పెళ్ళయిన వారం దినాలకే వాడి పెళ్ళం నూతిలో నడిచచ్చి పోయింది అప్పుడు అంతా కరణం పేరు చెప్పుకున్నారు.

పొయి ముందు కూచుని సాయిత్రిరి పొయిలో తొక్కు పిడకలు పెట్టున్నది. అన్నం పొయి మీద వుడుకు తున్నది. ఓ పక్క వులుసు మరుగుతున్నది.

కొండడు టీ తాగి మళ్ళీ బీడీ వెలిగించాడు చలిపోయి పొయివేడికి చిరుచెమట పట్టింది నుదుట చొక్కా తీశాడు. రెండేళ్ళ లోనూ వొళ్ళు బాగా గట్టిపడింది. మీసాలు నల్లబడ్డాయి, చిన్న జుత్తుతో క్రాఫ్ అందంగా వుంది

ఆ మధ్య సాయిత్రిరితో ఎవరో అన్నారు 'నీ మొగుణ్ని ఫలానా వూళ్లో చూశాను. ముందు లాగ వున్నాడను కున్నావా మనిషి గట్టిపడ్డాడు ఛాతి మూరడున్నాది ' అన్నని చూసినప్పుడు ఆ మాటలు గుర్తు కొచ్చాయి మొగుణ్ని చూడాలని ఎప్పుడూ అనుకుంటుంది. మేష్టరుగారితో చెపుతుంది. ఆళ్ళెవళ్ళన్నా తెలిస్తే చెప్పండి మేష్టరూ అని మరి మేష్టరుకు వాళ్ళు కలిసారో లేదో. మేష్టరు చెప్పాడో లేదో ఏమీ తెలీదు.

వాన తగ్గలేదు. గొడుగు వేసుకుని మేష్టరుగారి భార్య వచ్చింది. 'సాయిత్రిరీ నీ కూతురు నిద్ర పోతున్నదా' అని తిన్నగా ఆ పాప దగ్గరికే పోయి ఎత్తు కొచ్చింది. పాపతో 'మీ అమ్మొచ్చిందే లే' అని కొత్త మనిషి పొయి దగ్గర కూచుని

ఉంటం చూసి ఆగిపోయింది.

'మా పిన్నన్న' అంది సాయిత్రి.

కొండదు లేచి బయటి కొచ్చాడు. మునలమ్మ చుట్ట సంగతి గుర్తు కొచ్చింది వెళ్ళి తేవాలంటే ఎక్కడ దొరుకుతాయో ఏమో తెలీదు. వాన ఆగకుండా కురుస్తున్నది. ఎరిగిన మనిషి ఎవరూ లేరు.

మేష్టరుగారి భార్య పాపకి రొమ్ము కుడిపింది తల్లిపాలు పాపకి చాలవు మేష్టరుగారి భార్య ఎక్కువ రోజూ ఇచ్చి పోతుంది. ఉదయం ఓసారి మధ్యాహ్నం ఓసారి ఆ పాలే లేకపోతే పాప బతుకు కష్టమయ్యేది మేష్టరుకూడా వారానికీ పదికీ ఓసారి వచ్చి చూసి పోతాడు ఇంట్లో కష్టంగా వుంటే సాయం చేస్తాడు. వూళ్లో పెద్దమనుషులకి ఇది కంటగింపుగానే ఉంది. కాని ఏం చేయలేదు ఏం చేస్తే నక్స్లైట్లు వచ్చి తలకాయకోసి వేలాడగట్టారో అని భయం పైగా ఆ మేష్టరుకి ఆ తాలూకా ఎమ్మెల్యేతో బంధుత్వంఉన్నాయి ఈ సందర్భంలో ఒకసారి ఆ మేష్టర్ని పోలీసుల చేత అరెస్ట్ చేయించారు భూస్వాములు ఎమ్మెల్యే మరి కొందరు పెద్దలు కలిగించుకున్న తర్వాత ఇంటరాగేషన్ వదిలేసారు మరొక సందర్భంలో మళ్లీ మేష్టర్ని పట్టించాలని ఆ వూళ్లో కొందరు భూస్వాములు పోలీసులకి పెద్ద మొత్తం లంచ మిచ్చి ప్రయత్నించారు. అంతలో పోలీసులకీ భూస్వాములకీ బెడిసింది. భూస్వామి కోడలికి పోలీసులు మాన భంగం చేసారని అందరూ చెప్పుకున్నారు వెంటనే సుమారు ఐదారువేల రూపాయిల వరకు ఖర్చు పెట్టి కేంప్ తీసేయించారు ఆ వూరు మునసబు.

మేష్టరు భార్యకి మొదటి కాన్పు నాలుగు మాసాలు కొడుకు. ఆమె చూస్తే పెద్ద వయసు మనిషిలాగ కన్పిస్తుంది. కనీసం ముప్పయ్యేళ్ళే నా ఉండొచ్చు. చామనచాయ మనిషి. సన్నగా పొడుగ్గా. పెద్ద కళ్ళు జుత్తు జడేసి ముడి చుట్టుకుంది. పట్నం మనుషుల చీరకట్టు

'మా సిన్నన్నకి పెళ్ళి మేష్టరమ్మా' అంది.

'ఎప్పుడు. నీ వెళ్తున్నావా'

కొండదు కలిగించుకుని 'దాన్ని తీసి కెల్టానికే నీ నొచ్చినానండి' అన్నాడు

అన్నం ఉడికింది గంజి వార్చటానికి వెళ్ళింది సాయిత్రి

బీడీ పొగ వాసనకి ముసలమ్మకి చుట్ట గుర్తుకొచ్చింది.

నాయినా నీ పేరేమిటన్నావ్' ముసలమ్మ అడిగింది.

'కొండదు'

'కొండదా. నోరంత సేదుసేదుగున్నాది నాయినా. సుట్ట అగిడినానని ఏమనుకోకు. మిల్లు డైవేరు అప్పుడప్పుడొచ్చి సుట్ట లిస్తాడు. ఈ మద్దిన రాలేదు.' అని చెప్తున్నది.

చుట్ట కావాలి అని అడిగినట్టుగా ఉన్నాయి ఆ మాటలో. కాని తెస్తానని

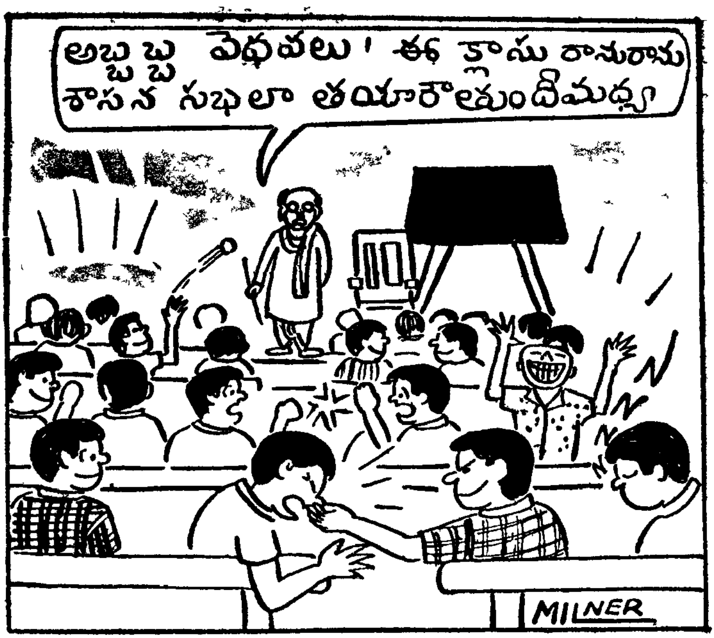

చెప్పాడు ఆ మాట గుర్తు చేస్తున్నట్టుంది ముసలమ్మ

'అత్తా యీ వూళ్లో ఎక్కడ సట్ట దొర్కుతాయో తెలుసునా' అడిగాడు. గొడు గేసుకుని వెళ్ళి తీసుకురావొచ్చని.'

'ఎదురు వాసలో నాలుగిళ్ళు దాటితే ఆ పెంకుటింట్ల దొరుకుతాయి నాయినా' అని చెప్పిందె.

గొడుగు తీసి వీధిలోకి వెళ్ళాడు కొండడు. దగ్గరే పెంకుటిల్లు.

కొండడు వీధిలో ముందుకు వెళ్తుం డగా తాటి గొడుగు తలమీద పెట్టుకున్న ఓ కుర్రాడు పరుగూ నడకతో వచ్చాడు, తాటి గొడుగు గోడకానించి పెట్టి లోపలి కెళ్ళాడు. మేష్టరు భార్య ఇంకా పాపకి పాలు పెట్టున్నది. సాయిత్రిరి పొయిదగ్గర కనిపిస్తే 'మీ యింటి కెవరేనా వొచ్చినారా సాయిత్రిరప్పా.' దగ్గరికెళ్ళి చిన్నగొంతుతో అడిగాడు.

వాడు వూరుకు తూర్పుగా ఉన్న రైస్ మిల్లులో కళాసీ. ఆ మిల్లు పక్కనించి రోడ్డుకు పోయేదారి రోడ్డుకు అరమైలు దూరం. రోడ్డుమీద ఒక మైలు దూరంలో పోలీస్ కెంప్. మిల్లు దగ్గర ఆ సంగతి డ్రైవర్ చెప్తే వచ్చాడు. సాయిత్రిరి ఇంటికి నక్సలైటు వచ్చాడని, అది తెలిసి పోలీ సుల్ని పిలుచుకు రావటానికి ముగ్గుర్ని పంపారు పెద్ద మనుషులు, వాడు మిల్లు

దగ్గర్నించి దొంగతనంగా అడ్డుదారిని వచ్చాడు. మళ్లీ తొందరగా వెళ్ళిపోవాలి. మిల్లుకి తీరికలేదు. నెలదినాలుగా పని రాత్రీ పగలూ ఉంటున్నది. డ్రైవర్ చెప్తేనే వచ్చాడుగాని తొందరగా వెళ్ళకపోతే మళ్లీ తిట్టాడు.

'ఎవరూ మా పిన్నన్న తమ్ముడూ. అస్సాంలో ఉన్నాడన్నాను సూడూ ఆడు. గడపలోన నిలబడున్నాడు సూడూ ఆడు. ఆడికి, పెళ్ళి. తీసికెలడానికి కొచ్చినాడు అయ్యతో త్తే'

కళాసీ నున్నగా గుండ్రంగా నల్లగా గుండురాయిలా ఉన్నాడు.

తల గుండు కొట్టించాడు. భుజానికి తాయెత్తు కట్టాడు. చిన్న కాకి నిక్కరు తప్పించి వొంటిమీద వేరే గుడ్డలేదు.

'అదికాదు సాయిత్తిరప్పా. పోలీసుల్ని పిలిపికి రాడానికి ఎల్నారు. మీ యింటి కొచ్చారా ఎవరేనా'

వాడికి గడపలో ఎవరూ కనిపించలేదు. మరేమో గడపలో పిన్నన్న ఉన్నాడం టుంది సాయిత్తిరి. తన దగ్గర దాచుతున్న దేమోనని మళ్ళీ చెప్పాడు

'నిజం తమ్ముడూ. మా సిన్నన్న దేశం నించి వొచ్చినాడు పెళ్ళికి'

'మరేం బయంలేదా'

సాయిత్తిరి మాటాడలేక పోయింది,

'మరెక్కడన్నా వున్నారా'

సాయిత్తిరి ఏం చెప్పలేక పోయింది. కాలుస్తున్న ఉప్పుచేప మాడిపోతున్న వాస నకి నిప్పుల్లోంచి చేసని తీసింది.

'పోలీసులయితే ఎలివొస్తారు. పీ నెలి పోతా' మేష్టరుగారిని కలిపి ఎల్లిపోతాను' అని ఇంట్లో మనుషులెవర్నీ చూడకుండా తాటిగొడుగు అందుకుని వానలోకి వెళ్ళి పోయాడు.

సాయిత్తిరి మేష్టరమ్మకి చెప్పింది ఇంకా పాలు పూర్తి కాలేదు. పిల్ల యింకా చీకుతూనే ఉంది. పిల్లని సాయిత్తిరికిచ్చి మేష్టరమ్మ వెళ్ళిపోయింది.

కొండడు వచ్చి ముసలమ్మకి చుట్ట ఇచ్చాడు. అగ్గిపెట్టి తీసి ముసలమ్మ చుట్ట ముట్టించాడు. ముసలమ్మ చుట్టపొగ నోటి నిండా బొక్కినోటితో పీల్చి 'కమ్మగా సుకంగా బతుకునాయనా'అని దీవెన్లిచ్చింది. ఆ అగ్గిపుల్ల వెల్తురులో ముసలమ్మ ముడ తల ముఖం కనిపించింది.

సాయిత్తిరి బయిటికొచ్చి చూసింది. కొండడు ముసలమ్మకి చుట్టలు యిస్తు న్నాడు,

'రాతిరికి ఒక సుట్టయితే సరిపోతాది నాయినా. ఒకటైతె సరి. ఇవి నాకు వారం పదిరోజులొస్తాయి.

అత్త చెప్తున్న మాటలు విన్నది.

అన్నతో ఆ సంగతి చెప్పాలో మానాలో తెలీలేదు చివరికి సాయిత్తిరి తనలో దాచు కోలేక పోయింది చెప్పింది. సాయిత్తిరికి ఒక్కసారి చాలా ఆలోచనలు ముసురు కొచ్చాయి. నిజంగానే మొగుడువచ్చి ఎక్కడన్నా ఎవరింట్లోనన్నా ఉన్నాడేమో.

రమ్మని చాలాసార్లు కబురు చేయమని మేష్టరుతో చెప్పింది. చూసిపోవాలని వచ్చాదేమో. లేక ఇంకెవర్నన్నా పంపించాదో ఇంకెవరన్నా వచ్చారో. మేష్టరుగారి దగ్గరికెళ్తే చెప్తే ఏం చేయాలో తెలుస్తుంది వెళ్ళాలంటే ఈ లోపలే వస్తారేమో.

ఆ సమయాన సాయిత్రిరికి పిన్నన్న కూడ నక్స్‌లైట్ లాగ కన్పించాడు. వాడినే నక్స్‌లైట్ అని తీసుకుపోతేనో. అట్లా ఎందర్నో తీసికెళ్ళారు. పెద్దన్నని తీసుకెళ్ళి కొట్టారు. ఇప్పుడు వీడినిమాత్రం విడుస్తారని ఏముంది తండ్రిమీద కోప మొచ్చింది సాయిత్రిరికి. ఎవర్నానో కబురు వేస్తే సరిపోక పోయేదా. వాడినే ఎందుకు పంపించాలి.

పాపని కొండడు చేతికిచ్చి సాయిత్రిరి వానలో తడుస్తూనే వెళ్లింది. ఆ వీధిలో ఆ వాసకి పెరట్లోంచి దారిలేదు. పెరటి అందరి ఇళ్ళకూ దడులున్నాయి. ఆ దడుల వెనక వూరు వరదనీరు పారేవంతర ఉంది. ఆ వంతరనిండా ముళ్ళమొక్కలూ మురికీ ఎప్పుడూ వుంటుంది. ఇప్పుడు వాన నీరు పారుతున్నది నిండుగా.

కొండడుకి ఏమీ తోచటంలేదు. అన్నని కొట్టిన కథంతా పదేపదే గుర్తుకొస్తున్నది. అడవుల్లోకి తీసుకుపోయి చంపుతామని బెదిరించిన సంగతి, బావ ఎక్కడున్నాడో చెప్పమని భయపెట్టిన సంగతి గుర్తుకొస్తుంటే భయం భయంగా ఉంది. మళ్లీ అంతలోనే ధైర్యం. తను అస్సాంలో సా మిల్లులో ఉద్యోగం చేసుకుంటున్నాడు తను పెళ్ళి చేసుకోవటానికొచ్చాడు. చెల్లెల్ని పిలవటానికి ఈ ఊరు వచ్చాడు. తను ఈ విషయాలు చెప్తే వాళ్ళు వెళ్ళిపోతారు. అనవసరంగా భయపెట్టుకోకూడదు. తనని తనే వోదార్చుకున్నాడు, పాపని ఎత్తుకుంటూ నిలబడ్డాడు. భయంకొద్దీ వీధిలోకి చూసాడు. వీధిలో ఎవరూలేరు. ఇంకా పోలీసులు రావటం లేదు.

పాపకి కొత్త. ఏడవడం మొదలెట్టింది. నిద్రకూడానేమో. ఎంత బుజ్జగిస్తున్నా ఊరుకోదు. గొంతు చించుకుని ఏడుస్తున్నది. విసుక్కుని ముసలమ్మ దగ్గర పెట్టాడు. అక్కడా వూరుకోదు. బిక్కపట్టి ఏడుస్తున్నది.

సాయిత్రిరి అలికిడి లేకపోవడంతో 'సాయిత్రిరి ఎక్కడికెళ్ళింది నాయనా' అని అడిగింది ముసలమ్మ నోటిలోని అడ్డపొగ సుట్టతీసి.

కొండడు ఏమీ చెప్పలేక పోయాడు.

'యీ వానలో ఎక్కడికెల్లిందో' అని గొణుక్కుంది.

అప్పుడు అక్కణ్ణించి వెంటనే పారిపోవాలనిపించింది కొండడికి. కాని ఆ వూరు వాడికి కొత్త. పైగా అది రాత్రి. దానికితోడు వాన జోరున కురుస్తున్నది. వాడికి ఆ వూరు దార్లు తెలీవు. పొలాల్లో దమ్ము లవుతున్నాయి. పొలాలు నిండా నీళ్ళు గడ్డలూ, చెరువులూ, తెలిసినవాళ్ళు కూడా ఎవరూలేరు. ఎటుపోతే రోడ్డో

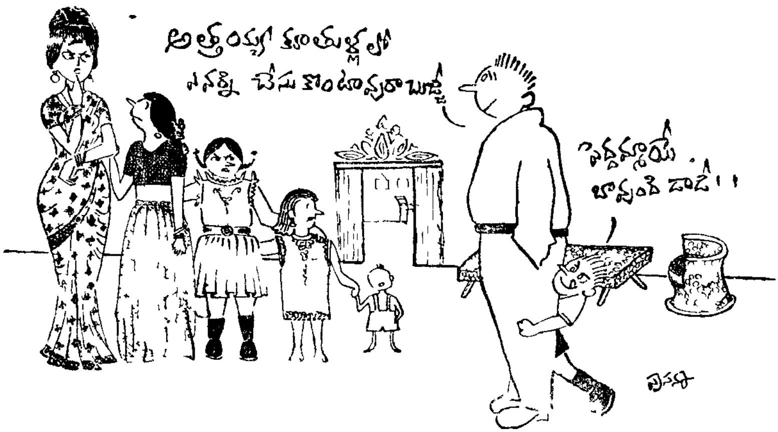

తెలీదు, ఎటు ఏ దిక్కో. ఎటు తూర్పో ఎటు పడమరో. ఆకాశాన చుక్కల్లేవు. మెరుపులన్నా మెరవ్వు. సాయిత్రిరి కని పించదు ఎక్కడికెళ్లిందో. ఇదేమిటీ యిల్లు జైలులాగ చంపేస్తారా-అస్సాంలో తను పన్చేస్తున్న రంపపు మిల్లు. దాని మార్వాడి యజమాని అక్కడి దోస్తులు పూళ్ళో సాయి సాయి పెళ్ళి. బుదోరం పెళ్ళి. సాయితో. చంపేస్తారా సాయిత్రిరేదీ-ఎక్కడున్నా పారిపోతే. వాన తగ్గదు.

పాప ఏడుపు అపదు' సాయిత్రిరి రాదు. ముసలమ్మ ఓదార్పు పాటలు.

సాయిత్రిరి వచ్చింది. ఎవరూరాలేదు ఒక్క సాయిత్రిరే వచ్చింది. సాయిత్రితో వస్తున్న మేష్టరు సగంలో ఆగిపోయాడు దూరంగా నల్లని మేఘంలాగ పోలీసులు. సాయిత్రిరి ఇంట్లో అడుగుపెట్టి పాపను అందుకునేసరికి పోలీసులు. టార్చిలైట్లు బురదలో అడుగుల చప్పుడు, కాకీదుస్తులు బరువైన తుపాకీలు. మెరుస్తున్న బాయి నెట్లు. ఒకరుకాదు ఇద్దరుకాదు పదిహేను ఇరవైమంది. వాళ్ళు మనుషులుకాదు వాళ్ళ ప్రభుత్వం. వాళ్ళ ఆయుధాలు. వాళ్ళ యంత్రాలు, వాళ్ళ క్రూరత్వం. వాళ్ళ జీతం రాళకోసం అమ్ముడుపోయిన వాళ్ళు.

ఆ అడుగుల చప్పుడులో పాప ఏడుపు వినిపించటంలేదు

బాయినెట్‌తో పక్కకి తోసింది సాయిత్రిరిని ఒక తుపాకి.

కొన్ని తుపాకులు బయట కాపలా కాస్తున్నాయి. కొన్ని తుపాకులు ఇంట్లో దూరి చుట్టుముట్టాయి.

"నీను కొండడిని' అరిచాడు.

'నీను మా సెల్లెల్ని పిలడాని కొచ్చి నాను. బుదోరం నాడు నా పెళ్ళి' ఏడుపు

'నీను అస్సాంలో సామిల్లుల ఉద్యోగం చేసికుంతన్నాను. నాకు' ఏడుపు గొంతుతో బతిమాలు కుంటున్నాడు కొండడు.

"నీను కాను. నీను కాను.'

ఆ భాషే అర్థం కానట్టు, ఆ ఘోషే వినిపించనట్టు ఉక్కు టోపీలు జాయినెట్లు మాటాడలేదు.

కొంత సేపటికి సాయిత్తిరి, పాప ఆ యింట్లో మిగిలారు. వచ్చిన ఉక్కుటోపీలు తుపాకీలు వెళ్ళిపోయాయి.

* * *

ఆ రాత్రే కొండడుని వూరుకు తూర్పువ మిల్లుదాటిన తర్వాత మర్రిచెట్టుకాడ పోలీసులు కాల్చేసారు. ఆ శవాన్ని పోలీసులు తర్వాత తీసుకుపోయారు. చంపేసినట్టుగా ఆ రాత్రే సాయిత్తిరికి తెలిసింది. వూళ్ళో జనం అందరికీ తెలిసింది. ఎవరు చేసిందో కూడా తెలిసింది. ఎందుకు చేసిందో కూడా తెలిసింది. ఈ రకంగాఎంత కాలం జరుగుతుందో మాత్రం ఆ వూళ్ళో జనంకి తెలీలేదు. ఇలా ప్రాణాలు తీయడాన్ని అహింసే అంటారో. న్యాయమే అంటారో చట్టమే అంటారో మాత్రం ఆ జనానికి తెలీదు. ఆలా ప్రాణాలు తీయడానికి ఉన్న అధికారాన్ని ప్రభుత్వమే అంటారో ప్రజాక్షేమమే అంటారో అరాచకాన్ని అరికట్టడమే అంటారో జనానికి ఎంతకీ అర్థం కాలేదు.

* * *

ఆ పగలు నాట్లు వేస్తుంటే పారంగవిరమ్మ. తవుడు, చిన్న అప్పలమ్మ, గరికమ్మ. నూకాలు, పెంటమ్మ, బోడి, సుబ్బి-ఎవరికి నోటికొచ్చిన తిట్లు వాళ్ళు తిట్టున్నారు.

ఈ వూరిలోన రాక్షసులెప్పుడు చస్తారో ఆళ్ళకి కాలం ఎప్పుడు నిండుతాదో. ఆళ్ళ తల లెప్పుడు బద్దలవుతాయో. ఆళ్ళ పెళ్ళాల పుస్తె లెప్పుడు తెగుతాయో. వాళ్ల కుదురు ఎపుడు నూత్తాదో, ఆళ్ళ తమ్ముళ్ళని ఎపుడు——

నూకాలు మధ్యలో అంది 'రావణ బ్రెమ్మ సచ్చినాడు యెంత' అని. *

రైల్వే ఫిక్షన్

ఏదో రైల్వేస్టేషన్లో నోటీసుబోర్డు-'త్వరలో ఆగ్నేయరైల్వే టైంటేబిల్స్ దొరుకును'- అని చెప్పి పలకరిస్తున్నాది

ఎవరో దారేపోయే జోక్ జీవన్‌రామ్ వెంటనే ఆ ప్రకటనకింద ఈ వాక్యాన్ని చేర్చేడు: 'ఈ అద్భుతకల్పనా సాహిత్యరాజానికై నేడే మీ కాపీలు రిజర్వు చేసుకోండి!'